

TALEPAPIR

Det talte ord gælder

Samråd AÅ

Onsdag den 14. september 2016 - Sundheds- og Ældreudvalget

Samrådsspørgsmål AÅ:

"Ministeren bedes redegøre for, hvilke ligheder hun ser mellem de danske plejehjem og hoteller, jf. ministerens udtalelse i Berlingske artiklen "Minister til ældre: Drop morgenkåben og kom i arbejdstøjet" den 23. juli 2016 om, at der på landets plejehjem hersker en "hoteltankegang", hvor vores ældre går "rundt i morgenkåbe og sutsko hele dagen". Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Astrid Krag (S).

Tak for indkaldelsen til dette samråd om plejehjem.

- Jeg stiller gerne op og redegør for min udtalelse i Berlingske i juli måned om et mere aktivt hverdagsliv på plejehjemmene.

***

Baggrunden for mine udtalelser er, at jeg er meget optaget af, at vi får en konstruktiv debat om, hvordan vi indretter hverdagen på et plejehjem med mest muligt livskvalitet og selvbestemmelse for de ældre.

- Det er vigtigt, at hverdagen på et plejehjem består af mere end de daglige rutiner i forbindelse med pleje og behandlingen.

For selvom man har brug for hjælp til at klare hverdagen, fordi man er svækket af alderdom eller har en alvorlig sygdom som for eksempel demens, så holder man altså ikke op med at have brug for oplevelser, som giver indhold og mening i dagligdagen.

Derfor har jeg foreslået, at de beboere, som kan og har lyst, skal være med, når de daglige opgaver skal løse.

- Det kan eksempelvis ske ved, at man er med til at pensle bollerne til eftermiddagskaffen
- pusle om urtehaven
- lægge tøj sammen
- eller noget helt andet.

Der er ikke én opskrift på, hvordan det skal gøres.

- Det vigtige er, at det giver livskvalitet for beboerne, at de føler, at de bidrager, og at der er variation i hverdagen.

***

En anden ting, som ligger mig meget på sinde er, at plejehjemmene bliver bedre til at tage hensyn til de forskellige beboeres individuelle interesser og giver de ældre flere muligheder for at dyrke dem.

Et godt eksempel på, hvordan det kan foregå, er de seks såkaldte profilplejehjem, der siden 2013 er blevet etableret i Københavns Kommune.

- Et plejehjem har særligt fokus på sport og leg
- Et andet på udeliv og dyr
- Et tredje er for madentusiaster
- Mens et fjerde har en regnbueprofil og er for bøsser og lesbiske.

Det er ikke fordi, jeg ønsker, at alle plejehjem fremover skal være profilplejehjem.

- For vores plejehjemstilbud skal selvfølgelig kunne rumme alle slags beboere.

Men vi kan godt lade os inspirere af den måde at arbejde med respekten for den enkelte beboer og det levede liv.

- Og man behøver ikke ændre hele plejehjemmet, for at imødekomme beboernes interesser og behov.

Det handler også om, at man har en ledelse og kultur på plejehjemmene, hvor beboernes baggrund og interesser tænkes med ind i de tilbud, som plejehjemmene giver de ældre.

- Det kan f.eks. være en herreklub for mændene, hvor turen går forbi billardbordet
- En svingom for de danseglade
- Eller tilbud til madentusiasterne om at være med til at lægge madplanen eller hente lidt til aftensmaden i en køkkenhave.

***

Heldigvis er man på mange plejehjem rigtig gode til at arbejde rehabiliterende og tage beboere, som har energi og lyst til det, med på udflugter eller inddrage dem i aktiviteter på plejehjemmet.

Men det er mit indtryk, at der er stor forskel på, hvordan og hvor mange aktiviteter, de ældre tilbydes i dagligdagen.

Det er også det billede, som Sundheds- og Ældreministeriets undersøgelse af forholdene på plejecentre viser.

Mens der på nogle plejehjem arrangeres en række aktiviteter for beboerne hver dag samt ture ud af huset, er omfanget andre steder begrænset til tilbud som fx sang eller bevægelse på plejehjemmet tre til fire gange om ugen.

På samme måde er én til én-aktiviteter med beboerne nogle steder en naturlig del af dagligdagen, mens det andre steder kun forekommer i meget begrænset omfang.

- Det mener jeg ikke er godt nok.

Vores ældre på plejehjem kan ikke være tjent med, at dagens tilbud til dem er at blive "aktiveret" foran et tv eller ved vinduet.

- Og det kan vi som samfund heller ikke være det bekendt.

***

Jeg ved naturligvis godt, at ældre på plejehjem i dag ofte er både fysisk eller psykisk svækkede.

- Men fordi man har en demenssygdom, er det ikke ensbetydende med, at man intet kan foretage sig og har det bedst foran tv-et
- Snarere tværtimod!

I et forsøg på at sætte billeder på problemstillingen har jeg sagt, at vi skal væk fra den "hoteltankegang", der hersker på nogle plejehjem, hvor beboerne ikke har noget meningsfuldt at tage sig til.

Og selvom jeg fra mange sider har fået opbakning til mit budskab om at skabe mere indhold i hverdagen for plejehjemsbeboerne, så er min udtalelse desværre også af nogen blevet fortolket som om, jeg ikke kan kende forskel på et hotel og et plejehjem

Det vidner dette samråd også om.

Det synes jeg er en ærgerlig misforståelse.

For det fjerner fokus fra det, som er vigtigt.

- At plejehjemmene indrettes, så de tager bedre hensyn til de ældres forskellige interesser og behov for en aktiv hverdag.

Så, som svar på Fru Astrid Krags spørgsmål kan jeg oplyse, at jeg naturligvis ikke sammenligner de danske plejehjem og hoteller.

Når jeg siger, at vi skal væk fra hoteltankegangen, så er det for at gøre opmærksom på, at plejehjemsbeboere - ligesom alle os andre - har brug for indhold og variation i hverdagen.

- Vi skal væk fra passiv pleje og i stedet tænke mere inddragende og aktiverende.

***

Jeg ønsker selvfølgelig ikke, at pålægge de ældre pligter eller tvinge dem til at udføre opgaver, som de ikke magter eller ønsker.

Men jeg har i al stilfærdighed ønsket at gøre opmærksom på, at aktiviteterne for de ældre ikke kun behøver foregå imellem de daglige gøremål.

Vi skal i højere grad tænke beboerne aktivt ind i de daglige gøremål, som er en del af hverdagen på plejehjemmene.

- Her er måltiderne et vigtigt samlingspunkt, men der foregår også en lang række andre praktiske opgaver, som de ældre kan bidrage til.

Det giver også mulighed for, at de ældre kan gøre brug af - og vedligeholde de færdigheder - som de havde, før de kom på plejehjem.

- Men det skal selvsagt ske under hensyntagen til de ældres behov og ressourcer.

***

Jeg har altid, både i den periode jeg har siddet i Folketinget og også i min tid som minister, gjort meget ud af at komme ud i virkeligheden rundt om i landet og møde de borgere, som det hele handler om.

- Gennem de seneste 8-10 måneder har jeg besøgt omkring 30 plejecentre rundt om i hele Danmark for at lytte og lære fra de mennesker, som kender livet på et plejehjem allerbedst.
- Og så sent som i sidste måned var jeg i praktik i en uge – blandt andet på et plejehjem i Frederikssund Kommune.

Jeg har talt med et utal af beboere og mange fagligt dygtige og engagerede medarbejdere om hverdagen på plejehjemmene, og jeg har lyttet til de pårørende og de frivillige for at høre deres erfaringer og oplevelser.

Det er blandt andet på baggrund af de mange inputs, jeg har fået fra mine besøg rundt i landet og i udlandet, at jeg har sat fokus på at få mere aktivitet og livskvalitet ind på plejehjemmene.

***

Ældres velfærd og trivsel ligger ikke kun højt på min dagsorden, men også på hele regeringens.

- Vi er meget optaget af at sikre gode rammer for en værdig pleje og et godt liv for ældre på plejehjem.

Og vi sætter handling bag ordene:

I dette års udspil til finanslovsforhandlingerne har vi sat 180 mio. kr. af årligt fra 2017 og frem i permanente midler til indsatser, der skal øge livskvaliteten og selvbestemmelsen for landets plejehjemsbeboere.

- Størstedelen af midlerne skal gå til at give alle beboerne på plejehjem et klippekort til ekstra hjælp, som de selv kan bestemme, hvad skal gå til.

Det er en ordning, som vi allerede kender fra hjemmeplejeområdet, som vi nu vil udvide til også at gælde plejehjemmene.

Klippekortet er borgerens egen tid, og det er borgeren, som bestemmer, hvad den skal bruges til.

- Det kan f.eks. være en tur ud og kigge på butikker eller ned af barndommens gade, men det kan også være hjælp til igen at kunne være vært for familie og venner.

Hjælpen skal ligge ud over den hjælp og pleje, som den ældre allerede får. Der er altså tale om "mer-hjælp".

Det er også en hjælp, som bringer de ældres egne ønsker og behov i centrum.

- Med klippekortet er det aktiviteterne, som skal tilpasses de ældres ønsker og ikke omvendt.

Det er en tilgang, som jeg gerne ser smitte af på hele plejen af de ældre.

***

Derudover vil vi også investere i at få maden tilbage ud på plejehjemmene.

- Det vil vi, fordi mad og madlavning er med til at øge de ældres livskvalitet.

For de fleste mennesker hænger god veltillavet mad sammen med livsglæde, og måltider er forbundet med socialt samvær og hygge.

- Mange ældre dør også med manglende appetit og måske uønsket vægttab.

Med de nye midler til mad på plejehjem ønsker vi at støtte initiativer, der har fokus på at bringe madlavningen tilbage på plejehjemmene og ud til beboerne på de enkelte afdelinger.

- Det skal sikre de ældre en bedre madoplevelse og give dem lyst til at spise.

***

Samtidig har regeringen med sidste års finanslovsaftale afsat 1 mia. kr. årligt til kommunerne for at sikre en mere værdig ældrepleje.

Værdighedsmilliarden kommer oveni den årlige Ældremilliard, som blev indført med finanslovsaftalen for 2014.

En foreløbig opgørelse over kommunernes prioriteringer af midlerne fra Værdighedsmilliarden viser, at kommunerne i 2016 bruger cirka 2/3 af midlerne til mere personale, og derved flere varme hænder til ældreområdet.

- Det, synes jeg, er meget tilfredsstillende.

***

Med satspuljeaftalen fra sidste år har vi derudover afsat 20 mio. kroner i perioden 2016-2019 til at øge livskvaliteten på plejehjem og i plejeboliger.

I sommer uddelte vi første runde af midlerne og gav støtte til en række forskellige projekter.

- Vi har blandt andet givet penge til, at ældre kan komme ud på cykeltur med en frivillig
- Komme til fest og danse
- Eller deltage i en herre- eller madklub sammen med ligesindede beboere.

Alt sammen oplevelser, som giver tilværelsen et ekstra pift og kan skabe sammenhold og godt humør blandt beboerne og personalet.

***

Regeringen har desuden sammen med satspuljepartierne afsat 470 mio. kr. til den nationale demenshandlingsplan, som jeg forventer at offentliggøre i efteråret.

Heri vil der også være fokus på, at mennesker med demens skal have mulighed for at deltage i meningsfulde aktiviteter på trods af deres sygdom.

***

Dette er blot nogle af de initiativer, som regeringen har sat i gang for at løfte ældreområdet.

Jeg mener, at vi derved har skabt et rigtigt godt grundlag for, at kommunerne kan sikre en værdig ældrepleje, med de ældres livskvalitet og selvbestemmelse i centrum.

Tak for ordet!